

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Etické hodnocení konfliktu v Izraeli ve vztahu k osadám západního břehu Jordánu

Bakalářská práce

Autor: Vilém Minařík
Studijní program: B 7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obor: Transkulturní komunikace
Vedoucí práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.

Vilém Minařík

Bakalářská práce

Problematika Etické hodnocení konfliktu v Izraeli ve vztahu k osadám západního břehu Jordánu

Prohlášení

Já, níže podepsaný tímto stvrzuji a prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce, tedy odborného asistenta Petra Macka Ph.D. a rovněž prohlašuji, že jsem řádně uvedl všech zdrojů, z nichž tato práce čerpá a vychází.

V Hradci Králové, dne 28.06.2023

Vilém Minařík

Anotace

Tématem bakalářské práce je problematika Židovských osad na západním břehu Jordánu. Hlavním nosným bodem mi byly argumenty obou stran, strany Židů a strany Palestinců, které se snaží prosadit svůj pohled na situaci na daném území. Mezinárodní právo hovoří jasně ve prospěch Palestinců, i přesto se najdou autoři, kteří se snaží osidlování na západním břehu podporovat a poukazovat na legálnost konání. Situace není zcela jednostranná, z obou stran je potřeba usilovat o společnou řeč a nepohlížet pouze na to, kdo je v právu. Ale i přes snahu o společné soužití se situace výrazně nezlepšuje a hrozí další eskalace sporů.

Anotation

The subject of the bachelor thesis is the issue of Jewish settlements in the West Bank. The main sticking point for me was the arguments of both sides, the Jews' party and the Palestinians' party, which is trying to assert its view of the situation in the territory. International law is clearly in the Palestinians' favor, despite which there will be authors who seek to promote settlement in the West Bank and point out the legality of doing so. The situation is not entirely one-sided, there is a need from both sides to work for common ground and not just look at who is in the right. But despite efforts to live together, the situation is not improving significantly, and there is a risk of further escalation of disputes.

Klíčová slova

Izrael, Palestina, Jordán, Židovská problematika, osady, konflikt

Keywords

Israel, Palestine, Jordan, Jewish issues, settlements, conflict

Vilém Minařík

Bakalářská práce

Problematika Etické hodnocení konfliktu v Izraeli ve vztahu k osadám západního břehu Jordánu

Poděkování

Tímto chci velmi poděkovat panu Mgr. Petru Mackovi, Ph.D. za cenné rady, poznatky a veškeré odborné vedení při zpracovávání této práce.

Obsah

Úvod.....	5
1 Teoretická východiska a vztah k transkulturní komunikaci	7
2 Historický kontext	8
2.1 Britský mandát Palestina.....	8
2.2 Druhá světová válka	9
2.3 Vznik Izraele	11
2.4 První konflikt.....	12
2.5 Šestidenní válka.....	13
2.6 Vývoj osad na západním břehu od konce šestidenní války do konce devadesátých let	14
2.7 Vývoj osad od 90. let do současnosti	16
2.8 Vliv výstavby osad na palestinské obyvatelstvo	18
3 Strany konfliktu	19
3.1 Západní břeh Jordánu	19
3.2 Izrael.....	19
3.2.1 Organizace uvnitř Izraele	20
3.2.2 Politická situace v současném státu Izrael.....	22
3.3 Palestina	22
3.3.1 Politická situace v současné Palestině.....	23
4 Pozadí stavby osad na Západním břehu.....	25
4.1 Osady na Západním břehu Jordánu a výstavba zdi	25
4.2 Nároky Izraele a Palestiny na Západní břeh Jordánu	27
4.3 Postoj USA na výstavbu osad na Západním břehu Jordánu.....	28
4.4 Ženevská úmluva.....	29
Závěr	30
Seznam zdrojů.....	31

Úvod

Problematika výstavby židovských osad na Západním břehu Jordánu je téma, které dle mého názoru skrývá mnohá zajímavá zákoutí, která nejsou tak úplně známá. Izrael jako takový si při stabilizaci, dá-li se to tak nazvat, dopustil velkých chyb a omylů. Cesta, kterou má před sebou, je ještě dlouhá, ne snadná a bylo by vhodné, aby obě strany konfliktu měly zájem dojít ke kompromisu. Výstavba osad na Západním břehu Jordánu je mezinárodním právem chápána jako nelegální, ale v této práci se pokusíme podívat i na druhou stranu, a to tu izraelskou, která je převážně pro výstavbu. Téma, které jsem si vybral, není černobílé a není zcela jednoznačné, kdo je v právu a kdo ne, zda Palestinci, kteří zůstávají na půdě svých předků, nebo Izraelci, kteří nevidí problém v tom stavět na „jejich“ půdě své osady.

Hlavním cílem práce je shromáždit argumentace pro a proti výstavbě Židovských osad na Západním břehu Jordánu, a to za pomoci mezinárodního práva a odborné literatury, která se zabývá touto problematikou a jejími dopady, a pokusit se o pochopení těchto argumentů z obou stran. Práce je strukturovaná do několika hlavních témat: úvod, historický kontext, vysvětlení problematiky Západního břehu a poslední část s konkrétními argumenty pro a proti.

Západní břeh Jordánu je podle mezinárodního práva považován za okupované území, a tím pádem by se zde neměly stavět žádné civilní stavby a neměli by se sem přemisťovat ani žádní obyvatelé. Izrael se brání, že stavby, které zde staví, jsou v souladu se zákony a osady nejsou civilní, nýbrž vojenské. Tento problém je víceúrovňový a nebudeme se pouze o problému stavby, ale i o tom, co stavbě předchází. A to jsou způsoby, kterými Izrael pozemky získává. Během nich dochází k vyvlastňování půdy Palestinců různými nelegitimními a ošidnými způsoby. Příkladem je stavba bariéry, která narušila život mnohých Palestinců nejen tím, že jim vede přes jejich vlastní pozemky, ale také jim zabránila k přístupu k vodě, která je nezbytná pro jejich přežití.

Všechna tato „bezpráví“, která Palestinci zažívají, se poté propisují do celkové nálady v jejich komunitě, která může vést až k extremistickým myšlenkám. Tento spor je v místních lidech tak hluboce zakořeněn, že je těžké si představit jednoduché řešení. Bylo by sice snadné se přiklonit na jednu stranu konfliktu a říct, že oni jsou „ti dobří“ a druzí „ti špatní“, byla by to ovšem velká chyba, protože takový přístup této situaci vůbec nepomáhá, a naopak je potřeba na ní nahlížet ze všech úhlů a stran.

Toto téma jsem si vybral, protože mi přijde velmi zajímavé a obsáhlé, a můžu si o něm díky této bakalářské práci více prohloubit své znalosti. Uvědomuji si složitost tohoto

Vilém Minařík

Bakalářská práce

Problematika Etické hodnocení konfliktu v Izraeli ve vztahu k osadám západního břehu Jordánu

tématu a jsem si vědom, že nemohu vše perfektně obsáhnout, přesto se pokusím této problematice co nejvíce přiblížit. Práce byla dokončena před útoky 7.10.2023 a nereflektuje nejnovější dění v Izraeli.

1 Teoretická východiska a vztah k transkulturní komunikaci

Etika je teoretická disciplína, která je zkoumána v rámci mnoha společenských věd, do kterých také zasahuje. Jednou z nich je i transkulturní komunikace. Etika zkoumá hodnoty a principy chování lidí ve společnosti a nahlíží na ně z pohledu dobra a zla za předpokladu svobodné vůle. Téma osad na Západním břehu je velice vhodné pro užití etiky, jelikož se zde pracuje s lidským jednáním z obou stran konfliktu. Na Izraelské straně můžeme vidět porušování morálních hodnot, které z Palestinců dělají v podstatě obyvatele druhé kategorie. Je na nich pácháno bezpráví. etika tvoří jeden z pilířů studia Transkulturní Komunikace a pro hodnocení této problematiky se to jeví jako nejvhodnější perspektiva.

Vztahy mezi osadníky a palestinskými obyvateli jsou napjaté, často eskalují do konfliktů, které končí zraněními i smrtí. Izraelská armáda často vyhrožuje Palestincům zbořením domů, pokud neodejdou. Palestinci však nemají peníze a rozboření usedlostí by pro ně znamenalo existenční problémy. A to je jen část problémů, na které se snaží tato práce poukázat. Fenomén, který vznikl na území dnešního Izraele, by mohl být pro transkulturní komunikaci přínosný z hlediska toho, že jsou to přesně ty podmínky, které jsou pro transkulturní komunikaci stěžejní, a to hledání společné cesty pro existenci na jednom místě. Poukázat na to, že jsme všichni přeci jen lidé a naše kulturní odlišnosti nemusejí být překážkou a vůbec by neměly být důvodem nenávisti mezi stranami a utvářet konflikty.

Pokud obě strany naleznou společnou cestu a budou k sobě přistupovat jako rovný k rovnému, mohl by to být začátek cesty k vzájemnému porozumění. Proto je Izraelsko-palestinský konflikt hodně důležitý, jelikož by to mohl být “odrazový” můstek pro vzájemné dialogy po celém světě. Je to dlouhá cesta, kterou budou muset obě strany projít, ale výsledek by jistě stál za to.¹

¹ Srov. DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. 6. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2018-0. s. 27-100.

2 Historický kontext

V této kapitole se budeme zabývat historickým kontextem. Projdeme jednotlivé body ve vývoji státu Izrael, prvopočátky konfliktu a postupně se dostaneme do problematiky naší práce, kterou jsou osady na západním břehu Jordánu. Tento základní exkurz do historického kontextu je potřebný pro uvedení do “děje” našeho konfliktu a pomůže nám pochopit, proč věci nejsou vždy tak, jak se zdají.

2.1 Britský mandát Palestina

Ještě předtím, než se Izrael stal samostatným státem, náleželo toto území Velké Británii a před VB náleželo Osmanské říši. Dne 2. 10. 1917 byla sepsána a poslána Balfourova deklaráce, ve které britské ministerstvo zahraničí zastupující Velkou Británii vyjádřilo podporu Sionistům v jejich snaze o vytvoření samostatného státu. Mandát byl ustanoven v roce 1920 ještě předtím, než se uskutečnilo rozdělování po 1. sv. válce.

Z počátku Arabové a Židé spolupracovali, avšak tato spolupráce netrvala dlouho, Židé a jejich snaha přesvědčit Británii o tom, že jsou pro ně “lepší” volbou, byla pro Británii přijatelnější. Židé se k Arabům postupem času začali chovat jako kolonizátoři, nejednali s nimi jako rovný s rovným. Proto začaly u obou stran vznikat nepokoje a násilí. Zde nelze s jistotou říci, kde byl počáteční impuls, avšak některé prameny uvádí, že by se mohlo jednat o některou arabskou extrémistickou skupinu tehdejší doby.²³ Dá se říci, že Sionisté s určitou nevolí ze strany Arabů počítali, o tom také svědčí výrok Davida Ben Guriona:

“Není možné vyřešit spor mezi Židy a Araby ... musíme si toho být vědomi ... my jako národ chceme, aby tato země byla naše, oni chtějí tuto zemi za jejich.”²⁴

Předstátní židovské osídlení, složené převážně ze zbožných nesionistických Židů, bývalo nazýváno Starý Jišuv. V 19. století tak vznikly ve Svaté zemi celá nová sídliště Židů – nesionistů. Zmínit lze především jeruzalémskou čtvrť Mea Šearim („Sto bran“) a Bnej Brak u Tel-Avivu, které jsou stále jedněmi z ústředních center ortodoxního judaismu a nesionistických proudů židovství.⁵

² Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 15-40.

³ Srov. TERNER, Erich. *Dějiny státu Izrael*. Pardubice: Kora, 1991. ISBN 80-901092-0-9. s. 95.

⁴ CHAPMAN, Colin. *Či je země zaslíbená?: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Ypsilon (Volvox Globator). Praha: Volvox Globator, 2003. ISBN 80-7207-507-1. s. 239.

⁵ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 15-40.

Při bližším pohledu na populační vývoj v britském mandátu Palestina zjistíme, že procenta, která byla v roce 1922 jednoznačná, muslimů 78 % oproti Židovským 11 %, se v roce 1945 ve velké míře změnila na 60 % muslimů ku 31 % Židů. Proto začaly u obou stran vznikat nepokoje a násilí. Zde nelze s jistotou říci, kde byl počáteční impuls, avšak některé prameny uvádí, že by se mohlo jednat o některou arabskou extrémistickou skupinu tehdejší doby.^{6 7}

2.2 Druhá světová válka

Jelikož Palestina byla pro Británii strategické stanoviště, pro udržení Suezského průplavu a Egypta, tak se Británie rozhodla opět “hrát na obě strany” a vydala v roce 1939 takzvanou Bílou listinu, která pojednávala o tom, že “Židovský stát nemůže vzniknout, pakliže to bude proti vůli arabské většiny” a měl být vytvořen jen arabský stát, v němž měla být budována “židovská národní domovina”. Bílá listina byla odmítnuta jak Araby, tak i Židy. Sionisté to brali jako zradu a porušení všeho na čem s Velkou Británií pracovali.⁸ Ben Gurion řekl, že musí “podpořit Velkou Británii ve válce jako by nebylo Bílé listiny, zároveň však bojovat proti Bílé listině, jako by války nebylo”⁹ Sionistů, jež se zapojili do bojů v 2. sv. válce, bylo více než 25 000, jednalo se o sionisty pouze z Palestiny. V rámci Britské armády se vytvořila tzv. **Židovská Brigáda**. Sionisté bojovali na straně spojenců, ale mnoho z nich si bylo vědomo možnosti povalečného konfliktu s Velkou Británií, proto ještě za války sionisté shromažďovali vojenský materiál, který by jim pomohl v případném konfliktu s Velkou Británií, pokud by na něj došlo. O osudu Palestiny se v řadách sionismu jednalo i mimo Palestinu, například v New Yorku v roce 1942. Zde proběhla nejvýraznější debata mezi zastánci **státu dvou národů** a zastánci **dvou separátních států**. Představitelé amerických Židů měli velice zkreslený pohled na to, jak opravdu probíhá situace s židovskou problematikou v Evropě. Dá se říci, že se v roce 1943 situace mezi sionisty a Brity uklidnila, avšak toto uklidnění nemělo dlouhé trvání a bylo narušeno atentátními organizacemi Lechi a Irgun. Atentát na lorda Momyho, který tyto organizace spáchaly, komentovaly i známe osobnosti britské politiky, například Winston Churchill.

⁶ SHAW, J. V. W. *A Survey of Palestine, Vol 1: Prepared in December 1945 and January 1946 for the Information of the Anglo-American Committee of Inquiry: 001*. Online. Inst for Palestine Studies, 1991. ISBN 9780887282133. Dostupné z: <http://www.al-bab.com/arab/docs/league.htm>. [cit. 2023-11-27].

⁷ Srov. TERNER, Erich. *Dějiny státu Izrael*. Pardubice: Kora, 1991. ISBN 80-901092-0-9. s. 95.

⁸ MORRIS, Benny. *Righteous victims: A History of Zionist-Arab Conflict 1881-2001*. New York, Vintage Books, 2001. s. 161-200.

⁹ MORRIS, Benny. *Righteous victims: A History of Zionist-Arab Conflict 1881-2001*. New York, Vintage Books, 2001. s. 164.

Lechi byla ultranacionalistická protibritská organizace, která se odštěpila od Irgunu. Před vypuknutím 2. sv. války se chtěly připojit k Itálii a Německu. Irgun byla militantní sionistická organizace, která se zavázala bojovat proti Britům. Obě organizace byly Izraelci považovány za separatistické jednotky sionistů, můžeme je nazvat teroristickými organizacemi.

Churchill byl do té doby velice nakloněn sionismu a atentát jeho mínění značně narušil.¹⁰

“Není bez zajímavosti, že během druhé světové války bylo jen velmi málo Američanů – včetně amerických Židů – schopno uvěřit tomu, že by nacisté prováděli v Evropě tak systematickou a nemilosrdnou likvidaci Židů. Jak konstatuje sociolog Seymour Martin Lipset, dokonce ani čelní představitelé sionistů, jako byl Ben Gurion, pak nekladli záchranu evropských Židů na první místo.”¹¹

„Pokud mají naše sny o sionismu skončit v kouři zbraní atentátníků a naše práce pro sionismus zplodí jen gangstery hodné nacistického Německa, mnoho lidí jako já přehodnotí pozice, které do té doby v podpoře sionismu tak neochvějně zastávali.”¹²

Na Arabské straně touto dobou začaly vznikat myšlenky o sjednocení Arabských zemí (Panarabistické tendence), jež vyústily při konferenci v Alexandrii v roce 1944 v položení základů organizace **LAS – Ligy Arabských Států**.¹³ Byla zde i projednávána otázka Palestiny a poprvé zde byl použit argument, který se stal velice používaným při konfrontaci sionismu¹⁴:

Oficiální znění Alexandrijského protokolu zní: *„Palestina představuje důležitou součást arabského světa a práva palestinských Arabů nemohou být dotčena, aniž by byl ohrožen mír a stabilita arabského světa... ..rovněž, jako ostatní, litujeme zla, které bylo během války uplatněno vůči Židům evropskými diktaturami. Ale otázka těchto Židů by měla být oddělena od sionismu, neboť nemůže být větší nespravedlnosti a agrese než to, že bude problém*

¹⁰ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 40-73.

¹¹ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 60.

¹² POLK, William Roe; STAMLER, David M. a ASFOUR, Edmund. *Backdrop to Tragedy: The Struggle for Palestine*. Boston: Beacon Press, 1957. ISBN 978-1258214951. s. 108.

¹³ LAS oficiálně vznikla 22. března 1945 a vyvinula se z ní ústřední mezistátní politická organizace arabského světa. Své poslání shrnula jakožto: „Službu společnému dobru arabského světa, vytvoření lepších podmínek arabským zemím, zajištění budoucnosti a naplnění nadějí a očekávání arabských zemí.“ Viz např. <http://www.al-bab.com/arab/docs/league.htm>

¹⁴ Srov. MORRIS, Benny. *Righteous victims: A History of Zionist-Arab Conflict 1881-2001*. New York, Vintage Books, 2001. s. 200-258.

evropských Židů řešen další nespravedlností vůči palestinským Arabům nejrůznějších vyznání a denominací... ”¹⁵

2.3 Vznik Izraele

Vznik Izraele jako takového je spojen s datem 14. 5. 1948, avšak pokusy o vytvoření státu Izrael se datují již do počátků konfliktů, o kterých jsem se zmiňoval již na začátku, kdy se Sionisté snažili přesvědčit, že jsou tou lepší volbou pro Británii. Po válce se záležitost s vytvořením nového státu pozastavila v parlamentu, nově zvolení představitelé Británie měli s Palestinou jiné záměry, nehodlali vytvořit nový samostatný stát. Británii postihla finanční krize a v návaznosti na další okolnosti, se rozhodla, že situaci přehodnotí a bude se nejprve snažit vyřešit situaci sama, což nevyšlo a Británie se 27. února rozhodla, že přenechá řešení vzniku samostatných států Palestiny a Izraele na OSN.

OSN čelila velké výzvě v ustanovení, koho bude která část Palestiny, proto utvořila speciální komisi, která měla za úkol předložit návrh na valném shromáždění, který bude řešit situaci na vyostřujícím se blížícím východě. Komise se nazvala **UNSCOP-** (United Nations Special Committee on Palestine). Arabové se však od komise distancovali, jiná varianta, než samostatný Arabský stát pro ně byla nepřijatelná. Spolupráce nejvíce probíhala mezi komisí a sionisty. *“Po pětidenním pobytu v Palestině vypracovala zprávu, která vyzývala k ukončení britského mandátu a vytvoření mechanismů, které by vedly k osamostatnění území. Členové komise se však jednomyslně neshodli, jaký typ státu by měl vzniknout. Většina členů komise (8:3) požadovala rozdělení na židovský a arabský stát; Indie, Írán a Jugoslávie preferovali židovsko-arabskou federaci”*.¹⁶

Plán rozdělení Palestiny byl velice podrobný a součástí byla lhůta, po jejímž vypršení skončí britský mandát a britské vojsko se stáhne z Palestiny. Zahrnoval rozdělení, na kterém se shodla komise. Podle tohoto plánu se mělo území rozdělit na osm částí: tři části připadly Arabskému státu, tři židovskému státu, jednou částí měla být Arabská enkláva uvnitř města Jaffa, poslední částí mělo být město Jeruzalém. Městu Jeruzalém se přikládala velká důležitost hlavně z náboženského hlediska. Město nemělo náležet nikomu, měla ho mít pod samosprávou OSN.

Britové již oznámili, že se z Palestiny stáhnou, a přenechají to samosprávě OSN. Sionisté s tímto návrhem nesouhlasili a očekávali, že OSN nebude souhlasit a bude možné

¹⁵ HUREWITZ, J.C. *The Struggle for Palestine*. New York: 1976, s. 190.

¹⁶ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktuální. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 67.

provést rezoluci o přeuspořádání. Což se ukázalo být mylné přesvědčení z řad sionistů, jelikož OSN schválila návrh komise. Hlasování proběhlo 29. listopadu 1947. Tímto hlasováním byl odsouhlasen vznik státu Izrael, což bylo sionisty po celém světě oslavováno. Situace však na Arabské straně nebyla tak pozitivní, jelikož Arabové nepřijmuli možnost na vznik onoho státu. Rozhodnutí mělo za následek začátek příprav na potencionální válku mezi Izraelem a Palestinou, která nakonec opakovaně přišla.¹⁷

2.4 První konflikt

14. 5. 1948 je datum, které je spojeno s vytvořením státu Izrael, tímto dnem však nevznikl stát Palestina. Izrael byl zanedlouho uznán Spojenými státy, Sovětským svazem, následovala Velká Británie a její dominia. Téhož dne ale začal i první konflikt kdy státy Egypt, Saudská Arábie, Jordánsko a Írán zaútočili na Izraelské pozice.

Různé prameny hovoří o různé velikosti konfliktu, jasno je v aspektech, které pomohly odrazit Arabská vojska. Těmito aspekty byla organizovanost, výcvik a motivace na straně Izraelců, kteří krátce po událostech předešlých let cítili obrovskou potřebu bránit co je “jejich” a nenechat nikoho, aby jim jejich nově nabytou zem vzal. Na druhé straně je zde Arabská armáda, která svou neorganizovaností, nepřipraveností, a zejména morálkou nijak zvlášť připravena nebyla, jelikož většina vojáků v těchto armádách nepocházela z Palestiny, tak není divu, že odhodlanost těchto armád nebyla na srovnatelné úrovni jako Izrael.¹⁸ První konfrontace probíhala hned ve dvou fázích:

- *“První fáze války trvala od 14. května 1948 do 11. června 1948. V tomto období se Izraelci zaměřili na zastavení arabské invaze. Toto válečné období bylo ukončeno příměřím zprostředkovaným OSN, které trvalo necelý měsíc.*
- *Druhá fáze války byla zahájena 6. července 1948 a skončila 19. července 1948. V této fázi došlo k celkovému odražení a porážce útočících arabských armád.”¹⁹*

Výsledek války měl pro izraelskou stranu pozitivní účinek pro upevnění myšlenky, že jsou schopni existovat a zůstat svobodní i na nepřátelském území. Pro Palestince to bylo velké zklamání, neboť nesouhlasili se vznikem Izraele. Mnoho palestinských Arabů proto odešlo z Izraele, ztratili zde většinu majetku a domovy, kde jejich rodiny žili po celé

¹⁷ Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 67-70.

¹⁸ Srov. KRUPP, Michael. *Sionismus a Stát Izrael: historický nástin*. Přeložil Marek ZIKMUND. Moderní dějiny (Vyšehrad). Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-265-9. s. 118-125.

¹⁹ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 78.

generace. Byla to velká rána pro palestinské Araby. Došlo k nenaplnění návrhů OSN při řešení rozdělení Izraele. Stát Izrael sice vznikl, avšak území Palestiny si rozdělily země Egypt a Jordánsko. Izrael, který se podílel na rozdělování, měl v plánu celé území anektovat.²⁰

2.5 Šestidenní válka

Budeme-li se bavit o šestidenní válce, je třeba se nejprve seznámit se situací, která předcházela tomuto konfliktu. Pozice Izraele těsně před šestidenní válkou nebyla úplně šťastná, ve svém okolí neměl Izrael v podstatě žádné spojence. Arabský svět měl mezi sebou rozepře, ale stále dokázali najít společnou řeč, příkladem je aliance mezi Egyptem a Sýrií. Sdíleli protiizraelský postoj. Jordánsko zprvu nebylo rozhodnuto, jaký postoj zastávat, zda protiizraelský nebo naopak. Jordánsko a Irák se následně přidalo k Egyptu a Sýrii. Toto zjištění bylo pro Izrael vskutku alarmující. Konflikt se vyostřoval, mnohé znaky poukazovaly na to, že válka je blízko. Izraelský ministr zahraničí odcestoval do Washingtonu projednávat, na kterou stranu se postaví USA, když dojde na otevřený konflikt. Nutno zmínit, že před šestidenní válkou se ještě udál tzv. Sinajský konflikt, který se odehrál v roce 1956, při kterém byl zabrán Sinajský poloostrov a Pásmo Gazy. V konfliktu se neangažoval jen Izrael, ale také Velká Británie a Francie. Konflikt vyvolalo Naserovo zabrání Suezského průplavu a uzavření Tyranské úžiny pro izraelské lodě, tím byl odříznut přístav Ejlat, který byl velice důležitý pro Izrael.²¹

Válka začala 5. června 1967, byla zahájena izraelským vzdušným útokem na letadlové základny, které byly na druhé straně konfliktu. V tomto dni se izraelské armádě povedlo zničit převážnou většinu Arabského letectva²². Následky tohoto aktu nijak zvlášť arabské morálce neprospěly. Následovalo střetnutí s Jordánskem, které bylo lživě informováno Egyptem, že izraelské vojsko bylo zničeno, a proto Jordánský král vyslal své pozemní jednotky, které byly odrazeny. Tato akce vyústila v zabrání Západního břehu Jordánu a arabské části Jeruzaléma, která tou dobou náležela Jordánsku. Izraelská armáda zabrala také další arabská města jako byl například Hebron nebo Betlém.²³

²⁰ Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 84-85.

²¹ Srov. BÉININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 6.

²² Jedná se o Egyptská, Syrská, Jordánska a Irácká Letectva.

²³ Srov. KRUPP, Michael. *Sionismus a Stát Izrael: historický nástin*. Přeložil Marek ZIKMUND. Moderní dějiny (Vyšehrad). Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-265-9. s. 141-144.

Po šestidenní válce jsme svědky územního rozmachu Izraele. *Za pět dní se izraelské armáde podařilo dobýt Golanské výšiny, Západní břeh Jordánu, Gazu, Sinajský poloostrov a jordánskou část Jeruzaléma. Izrael získal území o rozloze 68 500 km² se 1,2 milionu Arabů.*²⁴ Tato "masa" lidí, jenž byla najednou hraničně v jiném státě, neměla příliš možností, co dál dělat. Někteří z nich se rozhodli odejít z Izraele a opustit svá rodná sídla, kde jejich rodiny žily po generace. Značná část se radikalizovala a přistoupila na taktiku guerillové války. Další část z obyvatel se rozhodla zde zůstat. Tento konflikt značně přispěl k ještě větší animozitě mezi oběma stranami.^{25 26}

2.6 Vývoj osad na západním břehu od konce šestidenní války do konce devadesátých let

Po šestidenní válce bylo potřeba zajistit na novém území „pořádek“, proto zde byli zprvu zřízeny vojenské základny. Vojenská základna však není regulérní osada. Právo na osidlování oblastí i civilisty poprvé "povolila" vláda Levyho Eškola v roce 1967. V tomto období bylo možno zaznamenat první osady, které vznikly. Zprvu byly důvody pro budování jednoduché, jednalo se především o další druh zajištění území na místech, kde by mohlo být snadné vést guerillovou válku. Po čase se zde začali usazovat lidé i kvůli náboženským důvodům. Zejména ortodoxní sionističtí Židé zakládali osady na místech dobytých při konfliktech s arabskými státy. Za jejich přesvědčením, že jsou vyvoleni pro to, aby zakládali osady po celém Izraeli, stálo mesianistické učení Abrahama Jicchaka Ha-Kohena Kooka, které bylo ještě doplněno jeho synem. Často se neřešilo, kde se osady stavěly, část osad je postavena na palestinské půdě. A zbytek osad je postaven na půdě, která je vyvlastněná od Palestinců nevhodnými způsoby.²⁷

První osada, o které víme, je již z roku 1975. Jméno první osady zní Kedumin a sestávala se z pouze několik domků. Zajímavé na této osadě bylo to, že osadníci této osady mohli rozhodnout o tom, jak budou fungovat a jakými pravidly se budou vně osady řídit. Významným milníkem v osidlování západního břehu byl rok 1977, kdy se ujal moci Likud. Zavedl daňové úlevy pro osadníky, a tím získal podporu v osidlování. V tomto roce již byl

²⁴ POJAR, Miloš. *Izrael. 2.*, aktualiz. vyd. Stručná historie států. Praha: Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-435-7. s. 63.

²⁵ Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. 3.*, aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 113-116.

²⁶ Srov. MORRIS, Benny. *Righteous victims: A History of Zionist-Arab Conflict 1881-2001*. New York, Vintage Books, 2001. s. 302-346.

²⁷ Srov. GERLOFF, Johannes. *Komu patří země Izrael?: židovské osady - válečný zločin, nebo naplnění dávných proctví?* Praha: Návrat domů, 2002. ISBN 9788072550654. s. 7-12.

v osadě Kedumin rozvinut systém veřejných služeb, osada v podstatě fungovala jako nezávislý subjekt.²⁸ V roce 1979 izraelská vláda podepsala smlouvu se Světovou Sionistickou Organizací (WZO), která znovu potvrdila jejich roli v „rozvoji a osidlování venkovských oblastí“ a rozlišovala mezi odpovědností ministerstva bydlení za městská sídla a jeho odpovědností za osídlení ve venkovském sektoru, který nyní spravuje Oddělení vypořádání WZO. Spoléhá se na WZO jako na osidlovací agenturu s dlouhou historií rozvoje venkovských sídel. Umožnili novému režimu zavést spolehlivý mechanismus pro venkovský sektor, kde vznikají nová sídla.²⁹ V roce 1982 se v této osadě začalo stavět dlouhodobé a permanentní osídlení, do jeho plánování byli osadníci zahrnuti, chtěli si sami navrhnout jak a kde budou žít. Vlastnictví pozemku, tedy zejména půdy na okupovaných místech, nebylo jednoduché. Vše fungovalo na principu Izraele jakožto vlastníka půdy, kterou propůjčoval obyvatelům na dobu neurčitou. Když tedy určitá skupina chtěla založit osadu, musela na WZO a jejich oddělení, které se zabývalo „osidlováním“ a zde žádali o pronájem tohoto kousku země, který by chtěli využívat pro své obývání.³⁰ Osady se často rozdělují na několik skupin:

- Města jako je například: Ariel, Betar.
- Městské předměstí jako je Har Gilo.
- Blokované osady např: Guš Etzion.
- Příhraniční vesnice, nacházejí se například kolem řeky Jordán.
- Předsunuté základny (malá osídlení, která jsou povolená, ale často nelegálně postavena na vrcholcích kopců).

V Sassonově zprávě se potvrdilo, že izraelská vláda financovala několika miliony výstavbu nelegálních osad na západním břehu. Sassonova zpráva je oficiální zpráva izraelské vlády zveřejněná 8. března 2005, která dospěla k závěru, že izraelské státní orgány diskrétně přeměrovaly miliony šekelů na výstavbu osad a základen na Západním břehu, které byly podle izraelského práva nezákonné. Zprávu si objednal premiér Ariel Sharon.³¹

²⁸ Srov. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 7.

²⁹ ALLWEIL, Yael. Neoliberal Settlement as Violent State Project: West Bank Settlement Homes and Real Estate Occupation. Online. *ACME: An International Journal for Critical Geographies*. 2020, roč. 19, č. 1, s. 70-105. ISSN 1492-9732. Dostupné z: <https://acme-journal.org/index.php/acme/article/view/1743/1515>. [cit. 2023-11-27]. s. 83.

³⁰ Srov. ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0. s. 151-156.

³¹ ERLANGER, Steven. *Israeli Report Condemns Support for Settlement Outposts*. Online. The New York Times Company. 2005. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/03/09/world/middleeast/israeli-report-condemns-support-for-settlement-outposts.html>. [cit. 2023-11-27].

2.7 Vývoj osad od 90. let do současnosti

V devadesátých letech situační vývoj na západním břehu nabral pozoruhodných obrátek, když vláda Rabiho, která se dostala k moci, dosáhla úspěchu při vyjednávání s druhou stranou a byla podepsána takzvaná **Smlouva z Osla**. Tato smlouva se však nelíbila úředníkům. Začaly rozepře mezi státní mocí a osadníky, kteří se nechtěli vzdát svých domovů, zavedli tedy ve svých osadách určitá opatření, aby zde mohli zůstat. Jedním z těchto opatření bylo „troufalé“ postavení obytného domu na protějším pahorku naproti osadě Kedumin. Mezi těmito dvěma pahorky se rozkládala velice důležitá dopravní tepna, která byla stěžejní pro palestinskou populaci. Tím osadníci dávali najevo, že se osada bude nadále rozšiřovat. Osady naznačily svou militantní rétoriku. V druhé polovině devadesátých let se osadníci snažili deklarovat své osady jakožto vojenské základny, aby tak mohli být zachovány na místech, kde jsou. Zákaz Rabiho vlády o rozšiřování se osadníci naučili obcházet vytvářením již zmíněných předsunutých osad, které byly původně malé, ale postupem se zvětšovaly. Časem dokonce integrovaly do již stávajících osad. Toto vše se dělo přes zákaz vlády.³²

V roce 2002 před volbami se začalo mluvit o výstavbě bezpečnostní zdi, která měla chránit Izrael. Ochranný systém, který měl Izrael v plánu budovat, vzbudil kontroverze na mnoha stranách. Jednou z nich byl izraelský spojenec USA, kterému se toto směřování nelíbilo a postupy kritizoval. Izraelští osadníci měli smíšené pocity, vypadalo to, že některé osady budou tímto krokem připojeny k Izraeli, ale zároveň byly některé osady obezřetné. Nelíbilo se jim, že by mohly být odděleny od Izraele touto zdí. Nejvíce na této situaci trápili Palestinci, jelikož se linie táhla i přes více než deset palestinských vesnic, které by tedy připadly pod Izrael. Dalším „úderem“ pro Izraelské osadníky bylo rozhodnutí vlády Ariela Šarona o vysídlení pásma Gazy a dalších čtyř nelegálních osad na západním břehu Jordánu. Vysídlení se uskutečnilo roku 2005. Vystěhování těchto osad bylo součástí Šaronova plánu, který byl jakýmsi benevolentním krokem z izraelské strany pro další rozhovory mezi Izraelem a Palestinou.³³ Osadníci byli kompenzováni, přesto se však nechtěli vzdát svým domovů. Tato situace vyústila v zabarikádování osadníků ve svých domech. Vláda musela

³² Srov. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 5.

³³ Srov. ELDAR, Akiva. *IDF Civil Administration Pushing for Land Takeover in West Bank*. Online. Haaretz. 2011. Dostupné z: <https://www.haaretz.com/2011-07-22/ty-article/idf-civil-administration-pushing-for-land-takeover-in-west-bank/0000017f-e488-d804-ad7f-f5fa04de0000>. [cit. 2023-11-27].

domy “srovnat se zemí”, aby měla jistotu, že se osadníci nevrátí a nebudou chtít znovu osídlit své domovy.³⁴

Po volbách v roce 2009, kdy se do čela Knesetu dostala strana **Likud**, se začalo s desetiměsíční výstavbou na západním břehu Jordánu. Výstavba zahrnovala i stavbu budov veřejného charakteru. Dokonce touto dobou na západním břehu Jordánu operovala firma “Zoldan Initiating and Constructing”, která prodávala pozemky. Pozemky však prodávala značně pod cenou, což ale přivedlo mnoho kupců, kteří se na těchto místech chtěli usadit. Stejně tak začala výstavba velkých průmyslových objektů jako například Ariel v Samaří. Průmyslové objekty zaměstnávali jak Izraelce, tak Palestince. Zboží, jež je vyrobeno v těchto oblastech, musí být označeno speciální značkou, nemůže být označeno jako zboží, které nese etiketu „Made in Izrael“. V těchto oblastech se začal rozvíjet turismus, začíná se zde budovat infrastruktura, dokonce je možné se v některých částech západního břehu ubytovat přes společnost AirBnB. Poté se na nějaký čas růst osad zpomalil, vláda byla obezřetná při výstavbách a povolování nových osad, i vzhledem k tomu, že izraelské osady jsou brány jako militaristické objekty, váže se na ně delší schvalovací proces. Zkrácení tohoto procesu se lidé dočkali od roku 2014, kdy dostala část bytových jednotek na Západním břehu povolení. Osadníkům v úmyslu dále rozšiřovat své bydlení pomohla příznivější rétorika nově zvoleného prezidenta Donalda Trumpa roku 2016, který k situaci na Západním břehu Jordánu nebyl tak přísný jako jeho předchůdce.³⁵

V roce 2018 byla založena první osada po 25 letech, jednalo se o přesídlení rodin z osady Amona, která ležela částečně na palestinském soukromém pozemku. *“Čtrnáct měsíců poté, co byla ilegální základna Amona srovnána se zemí, její evakuovaní v neděli oznámili, že se přestěhují do svých nových domovů v Amichai, první nově vybudované osadě na Západním břehu po více než 25 letech.”*³⁶ *Vyšší plánovací rada civilní správy (HPC) se ve středu 27. 10. 2021 sejde ke schválení 30 plánů na 2 860 jednotek v osadách a v pondělí 1. 11. 2021 projedná schválení 6 plánů s 1 303 jednotkami pro Palestince v oblasti C. V srpnu měla HPC jednat o plánech v osadách a v palestinských vesnicích, ale setkání bylo zrušeno kvůli stávce, kterou vyhlásili pracovníci civilní správy. Zatímco v srpnu program osad*

³⁴ ELDAR, Akiva. *IDF Civil Administration Pushing for Land Takeover in West Bank*. Online. Haaretz. 2011. Dostupné z: <https://www.haaretz.com/2011-07-22/ty-article/idf-civil-administration-pushing-for-land-takeover-in-west-bank/0000017f-e488-d804-ad7f-f5fa04de0000>. [cit. 2023-11-27].

³⁵ Spor. ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0. s. 159-171.

³⁶ MAGID, Jacob. *Amona evacuees to move into first new West Bank settlement in 25 years*. Online. THE TIMES OF ISRAEL. 2018. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/amona-evacuees-to-move-into-first-new-west-bank-settlement-in-25-years/>. [cit. 2023-11-27].

zahrnoval 21 plánů s 1 956 jednotkami, k nadcházející diskusi přibylo 9 plánů s téměř 1 000 jednotkami. K seznamu palestinských plánů ze srpna (5 plánů s 856 jednotkami) byly přidány 2 plány a jeden plán pro vesnici Khirbet Zakariya byl odstraněn kvůli tlaku osadníků z oblasti Guš Etzion.³⁷

2.8 Vliv výstavby osad na palestinské obyvatelstvo

Reakce Palestinců na výstavbu osad byla záporná, bylo zabíráno jejich území. Palestinci museli předložit hmotný důkaz vlastnictví, což pro ně nebylo běžně zvykem. Krajina se dědila z otce na syna a nikoho nezajímalo, zda existuje oficiální dokumentace, která by vlastnictví potvrdovala. Pouze zlomek populace měl, jak dokázat vlastnictví půdy, ostatní měli možnost registrovat svůj pozemek do izraelské databáze. S registrací přišla povinnost platit Izraeli odvody, ať již pozemek používali nebo nechávali ladem. Finanční situace Palestinců na Západním břehu však nebyla přívětivá a další výdaje pro ně byly velkým zásahem do rozpočtu. Pokud by ale Palestinci nevstoupili do registru, bylo pro Izrael mnohem snazší půdu zabrat.³⁸

Postavení Palestinců není nijak valné, často jsou Palestinci bráni jako občané „druhé“ kategorie. Byli najímáni na „podřadnější“ práce. Po zabrání Západního břehu a příchodem pracovních nabídek se stala palestinská ekonomika v podstatě závislá na té izraelské. Velkou ránou tedy pro ně bylo, když začala výstavba bariéry a začala regulace průchodu Palestinců. Pracovní podmínky se od postavení bariéry pro Palestince zhoršily, proto někteří začali pracovat v zemědělství a využívali k tomu své pozemky. Mnoho Palestinců také pracovalo na výstavbě osad na Západním břehu Jordánu. Palestinci často pracují na stejném pracovišti jako Izraelci, což poukazuje na fakt, že v pracovním životě dokáží koexistovat okolo sebe. Palestinci na Západním břehu mají omezený pohyb. Jsou zde silnice, které smí používat pouze osadníci. Pokud by se zde objevilo vozidlo, které by patřilo Palestincovi, nebylo by na vozovku puštěno. Také zde probíhá regulace pohybu ze Západního břehu přes bariéru do Izraele a zpět.³⁹

³⁷ OFRAN, Hagit. *The government is advancing 30 plans with 2860 units for settlers and 6 plans with 1303 units for Palestinians*. Online. Peace Now. 2021. Dostupné z: <https://peacenow.org.il/en/the-government-is-advancing-30-plans-with-2862-units-for-settlers-and-6-plans-with-1303-units-for-palestinians>. [cit. 2023-06-27].

³⁸ Srov. HANDEL, Ariel; ALLEGRA, Marco a MAGGOR, Erez. *Normalizing Occupation: The Politics of Everyday Life in the West Bank Settlements*. Indiana University Press, 2017. s. 172-192.

³⁹ Srov. DOLPHIN, Ray. *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*. London: Pluto Press, 2006. ISBN 9780745324340. s. 71-101.

3 Strany konfliktu

V druhé kapitole již odhlédneme od historického kontextu a zaměříme se především na naše hlavní dvě strany konfliktu a jejich organizace, které v jejich řadách operují. Za zmínku stojí nejednoznačnost izraelské politiky, kde naše známé evropské rozdělení na pravici a levici nefunguje. Pravice i levice má v našem případě při pohledu na osady stejný názor, jen se liší tím, jak moc radikální jsou jejich řešení tohoto problému.

3.1 Západní břeh Jordánu

Než se pustíme do vysvětlení jednotlivých stran konfliktu, zmíníme zde o jaké konkrétní části Západního břehu Jordánu se jedná. Západní břeh Jordánu je Izraelem okupovaná oblast, kterou Izrael získal po šestidenní válce. Jedná se o vnitrozemskou oblast na pravém břehu řeky Jordán. Území je dle mezinárodní politiky považováno za oblast, na které vznikne stát Palestina. Doposud ale nejsou jasné hranice, o které se s Izraelem stále vedou spory, a tak palestinská část nemá potřebnou územní integritu čili ani nezávislost. Izrael toto území člení na sektory A, B a C. Dělení je zde podle směsice obyvatelstva.⁴⁰

3.2 Izrael

Izrael vznikl v roce 1948 a již nedlouho po svém vzniku se zavázal, že přijme všechny, kdo jsou židovského původu. Vznikl zákon o návratu, díky kterému do Izraele mohli emigrovat Židé z celého světa. Do Izraele přišli lidé, kteří přežili holocaust, uprchlíci židovského původu, ale také lidé, kteří se zkrátka chtěli usídlit v Izraeli. Při sčítání lidu v následujícím roce 1949 bylo zjištěno, že na území Izraele bylo 86 % obyvatel židovského původu, zbylých 14 % byli ostatní obyvatelé státu. Do Izraele přicházeli lidé z celého světa. Mnoho lidí bylo vysoce vzdělaných, a proto Izrael poměrně rychle ekonomicky rostl. Mnozí Židé také válčili v druhé světové válce a byli zkušení vojáci, což pomohlo Izraeli v následné přípravě a výcviku armády, která byla ve svém okolí jedna z těch nejlepších. Napomáhal tomu také fakt, že Izrael při druhé světové válce shromažďoval vybavení, které mu do začátku pomohlo. Izrael byl spojenci podporován, dostával od nich vybavení, za zmínku stojí letadla a další vybavení, které putovalo z Československa. Československo bylo velkým

⁴⁰ Srov. *Explore All Countries West Bank*. Online. THE WORLD FACTBOOK. Washington, DC: Central Intelligence Agency, 2021. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/west-bank/>. [cit. 2023-11-27].

spojencem Izraele. Dokonce bývalý ministerský předseda Ben Gurion připomínal i po dvaceti letech, jak bylo československé vybavení důležité pro obranu Izraele. S jistou mírnou nadsázkou by se dalo říci, že Izrael byl podporován zejména západním světem v čele s USA a Francií. Francie se však po událostech šestidenní války od Izraele odvrátila, to vedlo Izrael k tomu, aby prohluboval své vztahy zejména s USA.⁴¹

Jedním z nejznámějších postav izraelské politiky byl ministr obrany Ben Gurion, který věřil, že válka je nevyhnutelná již dlouho. Tuto vizi měl dávno před vypuknutím šestidenní války. Sám mluvil o útocích, které měly za úkol demonstrovat izraelskou superioritu na bitevním poli. Jeho přesvědčení, že Izrael stále čelí nebezpečí a je vždy jen krůček od zkázy, rozhodně pomohla Izraeli se připravit na vše, co jej čekalo vojensky, ale sám Ben Gurion a ostatní politici budovali obraz Izraele jakožto země, která jde cestou "meče". Cesta, kterou směřovali, jim poskytla ochranu, ale svými militantními a přehnanými akty si často sami stále více "přivírali dveře" ke společnému dialogu. Stát, který se po celou svou existenci bojí o své přežití, je strachem vehnán do svízelné situace, ze které je "cítit" neustálá napjatost. Izraelští politici musí být v jednáních velmi obezřetní, pokud udělají fatální chybu, mohla by se stát osudnou pro celý Izrael. Izrael tak stále balancuje „na ostří nože“. Na druhou stranu Izrael, který byl v minulosti silně militarizován, se často nechal „unést“. Při jejich odvetných akcích zahynulo mnoho lidí. Tyto akce byly často přehnané.⁴² „11. prosince 1955 se odehrála operace Kineret. Jednalo se o prudký útok na syrské pozice, který byl údajně reakcí na to, že Syřané bránili izraelským rybářům v rybolovu na Galilejském jezeře.“⁴³

3.2.1 Organizace uvnitř Izraele

Bavíme-li se o Izraeli, je třeba si uvědomit, že Izrael není a nikdy nebyl úplně homogenní, co se týče politické scény. Najdeme zde mnohé proudy a organizace, které se usazují o dění v Izraeli. Nejprve si pojmenujeme ty největší strany v Izraeli, kterými jsou **Likud**, což je Izraelská strana v pravicovém spektru a **Strana práce**, která je hlavní z levicové strany na izraelské scéně.⁴⁴ V izraelské politice jsou zastoupeny strany pro osadníky, hlavní je strana Mafdal. Mafdal je národní náboženská strana, která se snaží hájit osadníky a jejich

⁴¹Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 84-86.

⁴² Srov. BEN-AMI, Shlomo. *Válečné šrámy, mírové rány: izraelsko-arabská tragédie*. Praha: Argo, 2010. ISBN 978-80-257-0334-2. s. 79-92.

Srov. TERNER, Erich. *Dějiny státu Izrael*. Pardubice: Kora, 1991. ISBN 80-901092-0-9. s. 251-252.

⁴³ BEN-AMI, Shlomo. *Válečné šrámy, mírové rány: izraelsko-arabská tragédie*. Praha: Argo, 2010. ISBN 978-80-257-0334-2. s. 80.

⁴⁴ Spor. ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0. s. 93-143.

zájmy.⁴⁵ *“V Izraeli je toto dělení ještě znásobeno mnohými specifiky židovského státu. Izraelskou levicí a pravici dnes už tolik neodlišují její názory na ekonomické otázky – což je zřejmě stále jeden ze základních pilířů chápání levice a pravice v kontextu světových demokracií – ale spíše jejich postoje k izraelsko-palestinskému konfliktu. Zjednodušeně řečeno: Izraelská levice je více ochotná ke kompromisům s Araby (alespoň virtuálně), zatímco pravice má větší tendenci k silovým a méně diplomatickým řešením.”*⁴⁶

V Izraeli nalezneme i náboženské strany, tyto strany jsou v Izraeli velice stabilní. *„Všechny náboženské strany v Izraeli lze obecně charakterizovat jako strany ortodoxní, neboť nereprezentují žádné jiné proudy judaismu (např. reformní, konzervativní). V rámci ortodoxních stran lze pak rozlišovat strany ortodoxní a ultraortodoxní.”*⁴⁷

V Izraeli po celou dobu jeho existence vznikají mnohé organizace, které se zabývají mnohými tématy napříč celým státem Izrael. K našemu tématu se hodí organizace s názvem Šalom achšav. Tato společnost byla založena v sedmdesátých letech minulého století a podporovala mírová jednání.⁴⁸ *“V současnosti monitoruje hlavně dění související s židovskými osadami a v této souvislosti začala podporovat plán premiéra Ariela Šarona na evakuaci osad z Gazy. Hnutí se vždy snažilo být nezávislé na politických stranách, aby nepřispívalo k rozdělení izraelské společnosti. To se v praxi projevilo tak, že některých jeho aktivit se začali účastnit i zbožní Izraelci a výjimečně i příznivci pravice.”*⁴⁹

Jednou organizací, o které se rozepíši více, bude **Guš Emunim**. Guš Emunim je organizace řadící se do radikálního osadnického hnutí. Oficiálně se zrodila v roce 1974 v kibucu Kfar, zprvu byl Ecijon na Západním břehu a byla reakcí na Jom Kippurskou válku. Zpočátku bylo hnutí spojováno s Národní náboženskou stranou, ale postupně se vůči ní stále více vyhraňovalo. Zprvu nebyla tak radikalizovaná vůči Palestincům a určitá část věřila i v určitou koexistenci, tomu však nepomohl vývoj událostí a Guš Emunim se radikalizoval. Animosita, kterou cítili někteří osadníci, se vyostřila natolik, že došlo k několika konfliktům. Organizace na rozdíl od vlády usilovala o osidlování částí, kde byla největší koncentrace Palestinců. Způsob zakládání osad nebyl vždy legální, často jednali protiprávně nebo získali

⁴⁵ Spor. ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0. s. 93-143.

⁴⁶ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 163.

⁴⁷ ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0. s. 93.

⁴⁸ Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 122-134.

⁴⁹ KRUPP, Michael. *Sionismus a Stát Izrael: historický nástin*. Přeložil Marek ZIKMUND. Moderní dějiny (Vyšehrad). Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-265-9. s. 161.

právo na určitou stavbu, nakonec byla ale postavena stavba jiná.⁵⁰ „V jednom případě získali osadníci povolení na základě toho, že chtěli poblíž arabské vesnice Ein Jabrud založit dílny. Tyto „dílny“ se posléze změnilly na osadu Ofra. V dalším případě byla pod záminkou archeologického výzkumu založena osada Šilo.⁵¹“ Organizace Guš Emunim je také spojována s organizací **Amana**, o které bude více podrobností na začátku další kapitoly.

3.2.2 Politická situace v současném státu Izrael

V současnosti je v Izraeli velká vlna protestů proti dosavadní vládě. „Už pět měsíců vyrážejí do ulic každý týden desítky tisíc Izraelců, aby protestovaly proti navrhované soudní revizi premiéra Benjamina Netanjahua, která by politikům poskytla větší vliv při výběru soudců.“⁵² Strana Likud často osočovala soudy tvrzením, že jsou převážně levicově orientované, to byl podle nich problém. Proto se pokoušeli o změnu. Lidem se nelíbilo, že by mohla být narušena demokracie v Izraeli. Tato situace by mohla nahrát politikům při rozhodování. Jedním z dalších důvodů je ten, že v rozpočtu schválil Knesset fundaci pro osadnické strany. „Součástí fondů jsou také desítky milionů dolarů z diskrečních fondů pro tvrdé osadnické strany na podporu zájmových projektů prostřednictvím ministerstev, která kontrolují.“⁵³

3.3 Palestina

Druhou stranou, na kterou se podíváme, je Palestina. Palestinci žili v Palestině mnohem déle a ve větším počtu než Židé. Ve dvacátém století vidíme Palestinu a její obyvatele pod nadvládou Velké Británie jakožto mandát Palestina. Vše se začne měnit s příchodem Židů zpět do Palestiny. Bohatí Židé z Evropy mají finanční prostředky pro odkoupení pozemků od chudých Arabů. Přichází jich však stále více k velké nelibosti Palestinců. Za druhé světové války je přislíbena Palestina Arabům, to se však mění po válce. Palestinci nezabrání vzniku státu Izrael a jsou nuceni opustit Izrael, nebo zůstat a podrobit se. To se mnohým nelíbí a začínají se stále více radikalizovat. V květnu 1964 vzniká v Exilu **Organizace pro osvobození Palestiny** (OPP). Organizace OPP byla již od vzniku podpořena Egyptem, který

⁵⁰ Srov. ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0. s. 159-175.

⁵¹ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 127.

⁵² *Five months in with no deal in sight, Israel's judicial protests endure*. Online. Bdnews24.com. 2023. Dostupné z: <https://bdnews24.com/world/middle-east/z74gcje2e0>. [cit. 2023-11-27].

⁵³ MCKENZIE, Roger. *Mass protests continue against Israeli government's plans to overhaul legal system*. Online. Morning Star. 2023. Dostupné z: <https://morningstaronline.co.uk/article/w/mass-protests-against-israeli-governments-plans-change-legal-system-continue>. [cit. 2023-11-27].

však měl v podpoře Palestinců své záměry a snažil se využít OSS jakožto nástroj proti svému jordánskému rivalovi.⁵⁴ „*OOP začala být charakterizována různými způsoby. Izrael a západní země o ní většinou hovořili jako o radikální nebo teroristické organizaci. Pro mnoho Arabů, ale i pro sovětský blok to byla naopak odbojová nebo osvobozenecká organizace palestinských Arabů.*“⁵⁵ Po šestidenní válce se připojí ještě větší území k Izraeli a mnohem více Arabů je nuceno žít v Izraeli. U těchto obyvatel není těžké se přiklonit k extrémizmu, což má za následek guerillovou válku s Izraelem. Organizace, která měla na svědomí útoky, se jmenuje Fatah. Je to organizace, která se vydala jiným směrem než OPP. OPP byla organizace, která konflikty řešila na diplomatické úrovni. Fatah oproti tomu byla organizace, která stála za guerillovou válkou. Fatah vznikla samostatně, avšak později se připojila k OPP. Mezi podporovatele Palestiny patřily okolní arabské státy – Egypt, Sýrie a Jordánsko. Dříve se k těmto státům řadil také Sovětský svaz, který měl s Palestinou své vlastní plány.⁵⁶

3.3.1 Politická situace v současné Palestině

Hlavní organizací na straně Palestiny je Organizace pro Osvobození Palestiny (OPP), která při svém vzniku zaštiťovala několik menších organizací. Byla organizací, která se diplomatickou cestou snažila pracovat na tom, aby se Palestina stala samostatným státem. Roku 1963 vydala první znění **Palestinské národní charty**, přijata byla v roce 1964.⁵⁷ Charta měla několik bodů, v prvním bodě se píše: „*Palestina je domovem arabského palestinského lidu a nedělitelnou součástí arabské vlasti. Palestinský lid je integrální součástí arabského národa...*“⁵⁸ Další známou organizací je Fatah, která je často mylně popisována jako ozbrojené křídlo OPP. Toto tvrzení se však nezakládá na pravdě. Organizace Fatah vznikla původně samostatně, později se připojila k OPP. Fatah měla na svědomí například atentát v roce 1965 na izraelský vodovod, atentát byl nakonec zmařen. **Lidová Fronta pro Osvobození Palestiny (LFOP)** je radikální skupinou, která vznikla spojením tří radikálních skupin. ⁵⁹ „*V srpnu 1967 se ANH spojilo s dvěma menšími radikálními skupinami a vznikla tak LFOP. Ve svých postojích tato organizace kombinovala sekulární arabský*

⁵⁴ Srov. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 5.

⁵⁵ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 103.

⁵⁶ Srov. TERNER, Erich. *Dějiny státu Izrael*. Pardubice: Kora, 1991. ISBN 80-901092-0-9. s. 145-152.

⁵⁷ Srov. TERNER, Erich. *Dějiny státu Izrael*. Pardubice: Kora, 1991. ISBN 80-901092-0-9. s. 184-187.

⁵⁸ Překlad CHAPMAN, Colin. *Či je země zaslíbená?: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Ypsilon (Volvox Globator). Praha: Volvox Globator, 2003. ISBN 80-7207-507-1. s. 98.

⁵⁹ Srov. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 5, 8.

*nacionalismus s marxismem-leninismem a maoismem. Patrná byla též její inspirace Fidelem Castrem a Che Guevarou. Po šestidenní válce se zaměřila na boj proti izraelské okupaci, přičemž jejím konečným cílem bylo zničení Izraele jakožto integrální součást plánu zbavit Blízký východ západního vlivu.*⁶⁰ V roce 1968 se organizace připojila k OPP, ze které se ale roku 1974 odtrhla a šla do přímé opozice vůči ní. Zejména jim vadilo, jak OPP jedná pragmaticky, a nemá v plánu zničit Izrael. **Demokratická Fronta pro osvobození Palestiny** (DFOP) vzniká odtržením od LFOP a jejich ústřední myšlenkou bylo osvobození Palestiny za pomoci lidové revoluce, což by v ideálním případě znamenalo svržení arabských monarchií. Rázně se vyhraňovali proti Fatahu. Měli na svědomí bombové útoky. Jedním z nich byl útok, při kterém se účastníci této teroristické skupiny převlékli za izraelské vojáky a ve městě Ma'alot se dostali na střední školu, kde zavraždili 24 studentů a více než 100 jich zranili. Poslední z mnoha palestinských organizací, kterou zde představím, bude Hamás. Byl ustanoven v prosinci roku 1987. Hamás není pouze teroristická organizace, je členěn na dvě základní skupiny. První skupina se snaží o pomoc a podporu chudých Palestinců, proto je také velice populární mezi nižší třídou. A druhá skupina je teroristická, která bojuje proti Izraeli a snaží se o vytvoření Palestiny.⁶¹ Situace Palestinců na Západním břehu se v posledních měsících nijak nezlepšila, celá vesnice byla násilně transferována na jiné místo, jelikož se nacházela v zóně „C“, která je obývaná převážně Izraelci. Často se stává, že izraelská osadníci nebo izraelské ozbrojené jednotky přijdou do vesnice a začnou pod nátlakem nutit Palestince k tomu, aby opustili své domovy. Není výjimkou, že bourají celé domy, což je pro chudé Palestince často likvidační, jelikož velká část z nich žije v chudobě a nemají prostředky na výstavbu nových domů. Situace, se kterou se potýkají palestinští obyvatelé, není snadná. Nátlak, který je na ně vyvíjen izraelskými osadníky nebo samotným Izraelem, je velmi silný, avšak mnozí Palestinci jsou odhodlaní pro svou vlast i zemřít.⁶² „Obyvatelé komunity už léta trpí násilím páchaným izraelskými silami, násilím osadníků prováděným s plnou podporou státu a extrémními omezeními výstavby domů a infrastruktury, stejně jako demolicemi.“⁶³

⁶⁰ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 107.

⁶¹ Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 102-112.

⁶² Srov. NOFAL, Aziza a TAHHAN, Zena Al. 'War crime': Israel forcibly transfers Palestinian village. Online. Al Jazeera. 2023. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/features/2023/5/25/war-crime-israel-forcibly-transfers-palestinian-village>. [cit. 2023-11-27].

⁶³ NOFAL, Aziza a TAHHAN, Zena Al. 'War crime': Israel forcibly transfers Palestinian village. Online. Al Jazeera. 2023. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/features/2023/5/25/war-crime-israel-forcibly-transfers-palestinian-village>. [cit. 2023-11-27].

4 Pozadí stavby osad na Západním břehu

Ve čtvrté kapitole se zaměříme na problematiku osad na Západním břehu Jordánu. Projdeme různé pohledy na problematiku tohoto sporu, například pohled ze strany největšího spojence Izraele USA. Rezoluce ze strany OSN, které přísně zakazují Izraeli vyvlastňovat a budovat osady na Západním břehu Jordánu.

4.1 Osady na Západním břehu Jordánu a výstavba zdi

Výstavba osad na Západním břehu by nebyla možná, kdyby Izraelci nedisponovali získanou půdou. Vyjma řádného vykupování palestínské půdy existuje mnoho izraelských byrokratických mechanismů, které umožňují její nabytí. Do těchto mechanismů se řadí následující vzorce: zabírání půdy pro vojenské účely, zestátnění půdy, deklarování území jako opuštěného majetku a vyvlastňování území pro veřejné potřeby. Izrael využíváním těchto metod získal více než 50 % území celého Západního břehu.⁶⁴ Pod záminkou zabírání půdy pro vojenské účely se postavilo nejvíce obydlí a osad pro izraelské osadníky, je to jeden z mála možných kroků při osidlování Západního břehu. V případě zestátnění půdy začal Izrael využívat osmanský model územního práva z roku 1856. Podle jedné jeho části propadá půda státu, pokud není po dobu tří let obdělávána. To se značně hodilo izraelské vládě. Valná většina osad je postavena na půdě, která byla tímto způsobem zabrána. Další taktikou Izraele, jak získávat pozemky, je klasifikace pozemku jako opuštěného. Pakliže osoba nežije na daném území v uvedení tohoto zákona v platnost, stát může pozemek či nemovitost označit jako opuštěnou a „prozatímně“ s ní nakládat. Problém nastal, když se uprchlíci chtěli vrátit na Západní břeh. Z „dočasně“ opuštěné půdy se stala „trvale“ opuštěná. Tato taktika získávání země pro veřejné potřeby vychází z jordánského zákoníku. Půdu je možné ve veřejném zájmu vyvlastnit, následně se na ní vybuduje cokoliv prospěšného. Avšak veřejnost se nesestavá jen z Izraelců a Izrael by měl brát zřetel i na zbytek populace. Použití je časté u výstavby cest, které se nedají nutně považovat za potřebu celé veřejnosti.⁶⁵

Izraelské zakládání osad na Západním břehu Jordánu začalo okolo roku 1975. Hlavní organizací, která se zasazuje o budování nových osad, je Amana. Jedná se o izraelskou pracicovou organizaci, která vznikla roku 1978 a má napojení na Guš Emunim. Hlavním úkolem organizace Amana nebylo pouze zakládání osad, ale také se snažila zajišťovat i pracovní

⁶⁴ EFRAT, Elisha. *The West Bank and Gaza Strip: A Geography of Occupation and Disengagement*. New York: Routledge, 2006. ISBN 9780415385459. s. 59.

místa, rozvíjet území osady a zajišťovat sociální jistoty pro osadníky. Amana je také napojená na stavební firmu Binjanej Bar Amana, která se podílela na výstavbě některých osad na okupovaném území. Amana má pod sebou nejméně 70 osad, většina z nich je považována za samostatné administrativní obce, některé lze nazvat pouze jako provizorní zástavbu.⁶⁶

Výstavba započala v roce 2002, byla to velice kontroverzní „akce“, která zasáhla obě strany. Izrael si při projektování bariéry „přivlastnil“ některé části Palestiny. Na jedné straně stálo palestinské obyvatelstvo, které bylo v určitých částech plánu přikloněno na stranu Izraele. V praxi to znamenalo, že by více než 10 vesnic bylo připojeno k Izraeli za bariérou. Bariéra procházela v určitých místech přes pozemky Palestinců, oddělovala studny od zbytků domovů a mnohé další nepříjemnosti. Izrael se ale často těmto problémům mohl vyhnout. Vůbec by nemusel oddělit vesnice z palestinského území. Pro mnoho osadníků byla tato situace bezvýchodná, jelikož některé vesnice se ocitly na druhé straně. Osadníci měli často strach, že se tím odříznou od Izraele.

Kritika, kterou dostal Izrael od USA a zbytku světa, byla ničím ve srovnání s tím, co zažívalo palestinské obyvatelstvo.⁶⁷ *O negativním dopadu zdi dobře věděl Marouf Zahran, starosta města Qalqilya na severním Západním břehu Jordánu. Město situované na bohatých pozemcích a vodních zásobách bylo významným zemědělským producentem a také obchodním a servisním střediskem pro 32 vesnic v okrese Qalqilya, a to až do svého obklíčení zdí koncem roku 2003. Nezaměstnanost vzrostla na 75 procent a více než 600 z 1800 obchodních provozoven bylo uzavřeno.*⁶⁸ *Vesničané se stali „dlouhodobými“ nebo „stálými obyvateli“, což je v rozporu s ujištěním, které dal velvyslanec Gillerman Radě bezpečnosti OSN, že jejich právní postavení zůstane nezměněno. Přístup ke zdravotnickým a vzdělávacím zařízením je vážně narušen, neboť tyto služby se nacházejí na „palestinské straně“ zdi. Nový režim také vážně narušil rozšířené rodinné a sociální sítě, kdy příbuzní a přátelé potřebují k návštěvě uzavřených oblastí zvláštní povolení.*⁶⁹

⁶⁶ Stvor. HANDEL, Ariel; ALLEGRA, Marco a MAGGOR, Erez. *Normalizing Occupation: The Politics of Everyday Life in the West Bank Settlements*. Indiana University Press, 2017. s. 19-73.

⁶⁷ Srov. SHULMAN, David. *Dark Hope: Working for Peace in Israel and Palestine*. Chicago: University of Chicago Press, 2007. ISBN 9780226755748. s. 144-207.

DOLPHIN, Ray. *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*. London: Pluto Press, 2006. ISBN 9780745324340. s. 35-71.

⁶⁸ DOLPHIN, Ray. *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*. London: Pluto Press, 2006. ISBN 9780745324340. s. 73.

⁶⁹ DOLPHIN, Ray. *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*. London: Pluto Press, 2006. ISBN 9780745324340. s. 79.

4.2 Nároky Izraele a Palestiny na Západní břeh Jordánu

Izrael si nárokuje historická a náboženská práva k Západnímu břehu jako zemi předků židovského národa. Říká také, že jeho přítomnost tam – zejména v jordánském údolí – je strategicky životně důležitá pro jeho sebeobranu. Tvrdí, že osady nejsou překážkou míru a že by zůstaly součástí Izraele v rámci jakékoli mírové dohody s Palestinci, ať už by byly anektovány, nebo ne.⁷⁰ Zde můžeme vidět, že Izrael považuje své osady za součást Izraele a pravděpodobnost, že se z nich bude chtít stáhnout, je velmi nízká. „Izrael je de facto vlastníkem této země už 54 let. Lidé, kteří nejsou šťastni, že lid Izraele žije v srdci Izraele, což je Judea a Samaří, se musí usmívat, snášet to a vyrovnat se s realitou.“⁷¹ Izrael začal usilovat o výstavbu nových osad poté, co bývalý americký prezident Donald Trump neshledal osady na Západním břehu Jordánu za prohřešek proti mezinárodnímu právu. Na tuto situaci, jak již bylo zmíněno, reagovalo OSN svou rezolucí.⁷²

Jedním z hlavních nesporných nároků je ten, že Palestinci žijí na tomto území po staletí a půdu, kterou Izrael vyvlastňuje, byla jejich. Za pravdu jim také dává OSN, která označuje izraelské osady na Západním břehu jako nelegální, jelikož není možné na okupovaném území budovat osady civilního typu, je možno budovat pouze struktury vojenského typu. Toho Izrael využívá a osady, které již vystavěl a nadále plánuje stavět, proklamuje jako vojenskou infrastrukturu. Palestinci se, jak vidíme, nevzdávají bez boje. Není to pro ně jen „pouhý kousek země“.⁷³ „Naše duše jsou pro tuto zemi. Obětujeme své duše, abychom tuto zemi osvobodili. A to je vše. Brnkačka!“⁷⁴ Palestině však „podkopává nohy“ fakt, že mají

⁷⁰ Překlad z: *Explainer: Israel, annexation and the West Bank*. Online. BBC News Services. 2020. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52756427>. [cit. 2023-11-27].

⁷¹ CAREY, Andrew a SALMAN, Abeer. *Palestinians describe fight against a West Bank settlement as an existential battle. Jewish settlers say the same*. Online. CNN - Cable News Network. 2021. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/07/17/middleeast/west-bank-palestinian-israeli-settlement-beita-intl-cmd/index.html>. [cit. 2023-11-27].

⁷² ZOUBEK, Matouš. *Západní břeh Jordánu, nebo Judea a Samaří?* Online. Česká společnost přátel Izraele. 2022. Dostupné z: <https://cspi.cz/zpravodajstvi/historie/judea-a-sa-mari/#:~:text=%C5%BDid%C3%A9%20z%C3%ADskali%20z%C3%A1konn%C3%A9%20pr%C3%A1vo%20na%20E2%80%9Eb1%C3%ADzk%C3%A9%20os%C3%ADlen%C3%AD%20na, kter%C3%BD%20na%20tomto%20C3%BAzem%C3%AD%20v%C3%A1d%C3%A1%20n%C3%A1sleduj%C3%ADc%C3%ADch%2030%20let.> [cit. 2023-11-27].

⁷³ Srov. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 8, 12.

⁷⁴ CAREY, Andrew a SALMAN, Abeer. *Palestinians describe fight against a West Bank settlement as an existential battle. Jewish settlers say the same*. Online. CNN - Cable News Network. 2021. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/07/17/middleeast/west-bank-palestinian-israeli-settlement-beita-intl-cmd/index.html>. [cit. 2023-11-27].

v čele své autonomní oblasti Hamás, který je sám o sobě označován za teroristickou organizaci. Jejich útoky na civilní obyvatelstvo jsou pro vyjednávání "trnem v patě".⁷⁵

4.3 Postoj USA na výstavbu osad na Západním břehu Jordánu

Postoj USA se za volební období dvou prezidentů značně proměňoval. Prvním z nich byl **Barack Obama**. Ten již během prvních dní ve svém mandátu prezidenta USA pracoval na krocích k znovuotevření dialogu mezi Izraelem a Palestinou. Byl smířlivější k muslimskému světu, dokonce byly jeho projevy směřované Palestincům brány jako nejlídnější. Jednou z prvních věcí, kterou se rozhodl udělat, bylo dosadit speciálního velvyslance pro Blízký východ George Mitchella, který měl za úkol putovat po blízkovýchodních zemích a snažit se s jednotlivými představiteli diskutovat a naslouchat jejich názoru, jak by se měl blízkovýchodní spor řešit. Barack Obama také říkal, že je potřeba zastavit výstavbu dalších osad, protože již jejich stavba "vráží klín" mezi obě strany. Roku 2009 se podařil průlom v jednání, kdy se USA podařilo přesvědčit Izrael o prozatímním pozastavení budování osad na Západním břehu, a to po dobu 10 měsíců. Ke společnému jednání Izraele a Palestiny však došlo až na sklonku dohody o zastavení výstavby. Vyjednávání však ztroskotalo, když Izrael odmítl prodloužit dohodu o zákazu výstavby na Západním břehu. Proběhlo ještě několik pokusů o společný rozhovor o mírové dohodě mezi Izraelem a Palestinou, avšak každý pokus ztroskotal. Zejména na tom, že Izrael nechtěl zastavit výstavbu nebo vyvlastňování pozemků.⁷⁶

Druhý prezident Donald Trump zastával jiný pohled na konflikt Izraele a Palestiny než Barack Obama. Trump vykonal zásadní kroky, které z mého pohledu udělaly další obří propast mezi stranami konfliktu. První z těchto kroků bylo přesunutí ambasády Izraele z Tel Avivu do Jeruzaléma, což bylo v rozporu s dosavadní politikou USA. Dal tím najevo, že uznává izraelské právo na Jeruzalém jako hlavní město Izraelců, čímž potlačil palestinský nárok na část Jeruzaléma. Dalším velkým "přešlapem" bylo prohlášení, že izraelské osady nejsou protiprávní, což vyvolalo značnou vlnu odporu a kritiky, OSN na to reagovala rezolucí, ve které prohlásila, že osady na Západním břehu jsou i nadále nelegální. Díky Trumpově shovívavosti si byli Izraelci jistější a „mohli si více dovolit“. Krátce po uvedení Donalda Trumpa do úřadu Izrael schválil výstavbu dalších 7000 bytových jednotek. Trump

⁷⁵ Srov. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7. s. 173-175.

⁷⁶ Srov. SCHAM, Paul. *The Israeli-Palestinian Conflict and Obama's Legacy*. Online. Middle East Institute. 2014. Dostupné z: <https://www.mei.edu/publications/israeli-palestinian-conflict-and-obamas-legacy>. [cit. 2023-11-27].

předložil v roce 2020 svůj plán na řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Dokument představoval „řešení“ konfliktu, které však nebylo stejně spravedlivé pro obě strany, Izrael zde měl mnohem výhodnější postavení. Mohl anektovat velkou část osad. Zatímco Palestinci by museli plnit určité závazky a na oplátku by stejně nebyli plně suverénním státem, jejich suverenitu by zaštitoval Izrael. Tento návrh byl téměř okamžitě zamítnut palestinskými představiteli.⁷⁷

4.4 Ženevská úmluva

Art. 49 (1): „*Jsou zakázány násilné přesuny, jakož i deportace chráněných osob z okupovaného území na území okupační moci nebo do jakékoli jiné země, ať už okupované či neokupované, a to bez ohledu na jejich motiv.*“⁷⁸

Ženevská úmluva má několik dodatků, tento je však nejnvýstižnější a nejvhodnější pro mou práci. Izrael sice nedeportuje své obyvatele do okupovaných oblastí, ale jejich politika tkví v tom, že zakládá osady, které na tomto místě z pohledu mezinárodního práva být nemohou. Na okupovaném území nelze stavět civilní infrastrukturu. Izrael může stavět nové osady pouze v rámci armádní infrastruktury. Tento proces je však díky schvalování zdlouhavý a budování je pomalé. Izrael též nabízí lidem, kteří se zabydlí v osadách na Západním břehu různé výhody, například nižší daně. Mnoho lidí se nechá těmito benefity zlákat.⁷⁹

⁷⁷ Srov. GORDON, Philip H. *Trump's Lopsided Mideast Peace Plan*. Online. Council on Foreign Relations. 2020. Dostupné z: <https://www.cfr.org/in-brief/trumps-lopsided-mideast-peace-plan>. [cit. 2023-11-27].
Srov. DEKHAKHENA, Abdelkrim. *Fuelling Disdain: President Trump's Policy towards the Israeli-Palestinian Conflict*. Online. *Journal of Islamic Jerusalem Studies*. 2021, roč. 21, č. 2, s. 163-186. ISSN 1367-1936. Dostupné z: <https://doi.org/10.31456/beytulmakdis.852575>. [cit. 2023-11-27].

⁷⁸ přeloženo z originálního znění v AJ: *“forcible transfers, as well as deportations of protected persons from occupied territory to the territory of the Occupying Power or to that of any other country, occupied or not, are prohibited, regardless of their motive.” Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. Geneva, 12 August 1949*. Online. International Committee of the Red Cross: International Humanitarian Law Databases. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949/article-49?activeTab=undefined>. [cit. 2023-11-27].

⁷⁹ Srov. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014. s. 8.

Závěr

Má práce se zabývá konfliktem, který rozhodně není černobílý a časem se neustále prohlubuje. S každým hledáním mírového řešení se objevují další a další problémy.

V první kapitole mé práce jsem uvedl začátek celého konfliktu, z čeho vycházely první neshody a že konflikt je mnohem rozsáhlejší než jen šestidenní válka. Kořeny tohoto problému se datují až do zmíněného Mandátu Palestina, uvedeného v první části, kde to vše začalo. Navázal jsem druhou kapitolou, ve které jsem přiblížil obě strany konfliktu a jeho dějiště, kterým je Západní břeh a jeho osady. Pak jsem již přešel k představení stran konfliktu a zejména politických a nepolitických organizací. Pro naše téma je nejvýznamnější osadnická organizace Guš Emunim na izraelské straně.

Ve třetí části své práce jsem zmapoval a představil průběh budování osad na Západním břehu a výstavbu bariéry, která byla často stavěna na pozemcích palestinského obyvatelstva a mohla je odříznout od zdrojů. Bariéra také pomohla Izraeli k anektování některých palestinských vesnic. Zmínil jsem i nároky obou stran na Západní břeh a postoje dvou prezidentů USA Baracka Obamy a Donalda Trumpa. Tito prezidenti měli opačný pohled na problematiku a již zmíněný Donald Trump udělal zásadní krok v politice USA, kterým uznal legitimitu izraelských osad na Západním břehu Jordánu.

V poslední části jsem shrnul argumenty obou stran. Na jedné straně stojí rezoluce a úmluvy celosvětových organizací a na straně druhé je v podstatě samotný Izrael. Ani jedna strana dle mého úsudku není jednoznačně v právu. Myslím si, že řešení do budoucna by nemělo pocházet z historických nároků nebo práv jednoho nebo druhého státu. Z mého hlediska neustálé vracení se k historii, jakožto jediné opoře při vyjednávání, je v této situaci již tolikrát odzkoušené a zanechalo mnoho šrámů. Dle mého názoru je potřeba nechat „odrůst novou generaci“, která bude, doufejme, přistupovat k této situaci příznivěji a bude více otevřená veřejnému dialogu než generace předešlá. Myslím si, že by se mělo věnovat více úsilí pro řešení konfliktu přímo na území Západního břehu, protože pokud se dokáží domluvit lidé žijící vedle sebe, mohlo by to pomoci i domluvě na politické úrovni.

Beinin, Joel and Lisa Hajjar, “Palestine, Israel and the Arab-Israeli Konflikt: A Primer.” Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014

Seznam zdrojů

1. BEININ, Joel a HAJJAR, Lisa. *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict: A Primer*. Washington, DC: Middle East Research and Information Project, 2014.
2. BEN-AMI, Shlomo. *Válečné šrámy, mírové rány: izraelsko-arabská tragédie*. Praha: Argo, 2010. ISBN 978-80-257-0334-2.
3. ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3007-0.
4. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7.
5. DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. 6. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2018-0. s. 27-100.
6. DOLPHIN, Ray. *The West Bank Wall: Unmaking Palestine*. London: Pluto Press, 2006. ISBN 9780745324340.
7. EFRAT, Elisha. *The West Bank and Gaza Strip: A Geography of Occupation and Disengagement*. New York: Routledge, 2006. ISBN 9780415385459.
8. EL-EINI, Roza. *Mandated Landscape: British Imperial Rule in Palestine 1929-1948 - Hardcover*. New York: Routledge, 2006. ISBN 9780714654263.
9. GERLOFF, Johannes. *Komu patří země Izrael?: židovské osady - válečný zločin, nebo naplnění dávných proroctví?* Praha: Návrat domů, 2002. ISBN 9788072550654.
10. GORENBERG, Gershom. *The Accidental Empire: Israel and the Birth of the Settlements, 1967-1977*. Holt Paperbacks, 2007. ISBN 978-0805082418.
11. HANDEL, Ariel; ALLEGRA, Marco a MAGGOR, Erez. *Normalizing Occupation: The Politics of Everyday Life in the West Bank Settlements*. Indiana University Press, 2017.
12. HARMS, Gregory a FERRY, Todd. *The Palestine-Israel Conflict, Second Edition: A Basic Introduction*. 2nd Edition. Ann Arbor: Pluto Press, 2008. ISBN 9780745327358.
13. HUREWITZ, J.C. *The Struggle for Palestine*. New York: 1976.
14. CHAPMAN, Colin. *Čí je země zaslíbená?: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Ypsilon (Volvox Globator). Praha: Volvox Globator, 2003. ISBN 80-7207-507-1.
15. CHRISTISON, Kathleen. *Perceptions of Palestine: Their Influence on U.S. Middle East Policy*. Updated Edition with a New Afterword. University of California Press, 2001. ISBN 9780520217188.

16. INTROVIGNE, Massimo. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. Moderní dějiny (Vyšehrad). Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-659-x.
17. KARSH, Efraim. *The Arab-Israeli Conflict: The Palestine War 1948*. Bloomsbury Publishing, 2014.
18. KRETZMER, David. *The Occupation of Justice: The Supreme Court of Israel and the Occupied Territories*. 2002.
19. KRUPP, Michael. *Sionismus a Stát Izrael: historický nástin*. Přeložil Marek ZIKMUND. Moderní dějiny (Vyšehrad). Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-265-9.
20. MENDEL, Miloš. *Židé a Arabové*. Prachatice: Rovina, 1992.
21. MORRIS, Benny. *Righteous victims: A History of Zionist-Arab Conflict 1881-2001*. New York, 2001.
22. MORRIS, Benny. *One state, two states: resolving the Israel/Palestine conflict*. New Haven: Yale University Press, 2009. ISBN 97803001228.
23. POJAR, Miloš. *Izrael. 2., aktualiz. vyd. Stručná historie států*. Praha: Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-435-7.
24. POLK, William Roe; STAMLER, David M. a ASFOUR, Edmund. *Backdrop to Tragedy: The Struggle for Palestine*. Boston: Beacon Press, 1957. ISBN 978-1258214951.
25. SHULMAN, David. *Dark Hope: Working for Peace in Israel and Palestine*. Chicago: University of Chicago Press, 2007. ISBN 9780226755748.
26. SCHWEBEL, Stephen M. *Justice in International Law: Further Selected Writings*. Cambridge University Press., 1994.
27. TERNER, Erich. *Dějiny státu Izrael*. Pardubice: Kora, 1991. ISBN 80-901092-0-9.

On-line zdroje

28. ALLWEIL, Yael. Neoliberal Settlement as Violent State Project: West Bank Settlement Homes and Real Estate Occupation. Online. *ACME: An International Journal for Critical Geographies*. 2020, roč. 19, č. 1, s. 70-105. ISSN 1492-9732. Dostupné z: <https://acme-journal.org/index.php/acme/article/view/1743/1515>. [cit. 2023-11-27].
29. *Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*. Geneva, 12 August 1949. Online. International Committee of the Red Cross: International Humanitarian Law Databases. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949/article-49?activeTab=undefined>. [cit. 2023-11-27].

30. DEKHAKHENA, Abdelkrim. Fuelling Disdain: President Trump's Policy towards the Israeli-Palestinian Conflict. Online. *Journal of Islamic Jerusalem Studies*. 2021, roč. 21, č. 2, s. 163-186. ISSN 1367-1936. Dostupné z: <https://doi.org/10.31456/beytulmakdis.852575>. [cit. 2023-11-27].
31. ERDOGAN, Ayfer a HABASH, Lourdes. U.S. Policy Toward the Israeli-Palestinian Conflict under the Trump Administration: Continuity or Change? Online. *Insight Turkey*. 2020, roč. 22, č. 1, s. 125-146. ISSN 1302177X. Dostupné z: <https://doi.org/10.25253/99.2020221.09>. [cit. 2023-11-27].
32. *Explainer: Israel, annexation and the West Bank*. Online. BBC News Services. 2020. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52756427>. [cit. 2023-11-27].
33. *Five months in with no deal in sight, Israel's judicial protests endure*. Online. Bdnews24.com. 2023. Dostupné z: <https://bdnews24.com/world/middle-east/z74gcje2e0>. [cit. 2023-11-27].
34. CAREY, Andrew a SALMAN, Abeer. *Palestinians describe fight against a West Bank settlement as an existential battle. Jewish settlers say the same*. Online. CNN – Cable News Network. 2021. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/07/17/middle-east/west-bank-palestinian-israeli-settlement-beita-intl-cmd/index.html>. [cit. 2023-11-27].
35. ELDAR, Akiva. *IDF Civil Administration Pushing for Land Takeover in West Bank*. Online. Haaretz. 2011. Dostupné z: <https://www.haaretz.com/2011-07-22/ty-article/idf-civil-administration-pushing-for-land-takeover-in-west-bank/0000017f-e488-d804-ad7f-f5fa04de0000>. [cit. 2023-11-27].
36. ERLANGER, Steven. *Israeli Report Condemns Support for Settlement Outposts*. Online. The New York Times Company. 2005. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/03/09/world/middleeast/israeli-report-condemns-support-for-settlement-outposts.html>. [cit. 2023-11-27].
37. *Explore All Countries West Bank*. Online. THE WORLD FACTBOOK. Washington, DC: Central Intelligence Agency, 2021. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/west-bank/>. [cit. 2023-11-27].
38. GORDON, Philip H. *Trump's Lopsided Mideast Peace Plan*. Online. Council on Foreign Relations. 2020. Dostupné z: <https://www.cfr.org/in-brief/trumps-lopsided-mideast-peace-plan>. [cit. 2023-11-27].

39. *International Committee of the Red Cross*. Online. N.d. Dostupné z: <https://www.icrc.org/en>. [cit. 2023-11-27].
40. *Article 49 - Deportations, transfers, evacuations: Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*. Geneva, 12 August 1949. Online. International Committee of the Red Cross: International Humanitarian Law Databases. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949/article-49>. [cit. 2023-11-27].
41. MAGID, Jacob. *Amona evacuees to move into first new West Bank settlement in 25 years*. Online. THE TIMES OF ISRAEL. 2018. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/amona-evacuees-to-move-into-first-new-west-bank-settlement-in-25-years/>. [cit. 2023-11-27].
42. MCKENZIE, Roger. *Mass protests continue against Israeli government's plans to overhaul legal system*. Online. Morning Star. 2023. Dostupné z: <https://morningstaronline.co.uk/article/w/mass-protests-against-israeli-governments-plans-change-legal-system-continue>. [cit. 2023-11-27].
43. SCHAM, Paul. *The Israeli-Palestinian Conflict and Obama's Legacy*. Online. Middle East Institute. 2014. Dostupné z: <https://www.mei.edu/publications/israeli-palestinian-conflict-and-obamas-legacy>. [cit. 2023-11-27].
44. NOFAL, Aziza a TAHHAN, Zena Al. *'War crime': Israel forcibly transfers Palestinian village*. Online. Al Jazeera. 2023. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/features/2023/5/25/war-crime-israel-forcibly-transfers-palestinian-village>. [cit. 2023-11-27].
45. *Settlement Watch*. Online. Peace Now. n.d. Dostupné z: <https://peacenow.org.il/en/category/settlement-watch>. [cit. 2023-11-27].
46. OFRAN, Hagit. *The government is advancing 30 plans with 2860 units for settlers and 6 plans with 1303 units for Palestinians*. Online. Peace Now. 2021. Dostupné z: <https://peacenow.org.il/en/the-government-is-advancing-30-plans-with-2862-units-for-settlers-and-6-plans-with-1303-units-for-palestinians>. [cit. 2023-06-27].
47. SAUL, Ben. *Julius Stone and the Question of Palestine in International Law*. In: IRVING, H., et al. (eds.) *Julius Stone: A Study in Influence*. Federation Press, 2009. Sydney Law School Research Paper No. 09/106. October 7, 2009. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1485056. [cit. 2023-11-27].
48. SHAW, J. V. W. *A Survey of Palestine, Vol 1: Prepared in December 1945 and January 1946 for the Information of the Anglo-American Committee of Inquiry: 001*. Online. Inst for Palestine Studies, 1991. ISBN 9780887282133. Dostupné z: <http://www.albab.com/arab/docs/league.htm>. [cit. 2023-11-27].

49. ZOUBEK, Matouš. *Západní břeh Jordánu, nebo Judea a Samari?* Online. Česká společnost přátel Izraele. 2021. Dostupné z: <https://cspi.cz/zpravodajstvi/historie/judea-a-samari/#:~:text=%C5%BDid%C3%A9%20z%C3%AD-skali%20z%C3%A1konn%C3%A9%20pr%C3%A1vo%20na%20E2%80%9Ebl%C3%ADzk%C3%A9%20os%C3%AD-dlen%C3%AD%E2%80%9C%20na,ker%C3%BD%20na%20tomto%20%C3%BA-zem%C3%AD%20vl%C3%A1dl%20n%C3%A1sle-duj%C3%ADc%C3%ADch%2030%20let..> [cit. 2023-11-27].